

- 9 ก.อ. 2535

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการดูแลตนเองกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง
เกี่ยวกับการควบคุมอาหารในผู้ป่วยเบาหวาน

THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-CARE AGENCY AND SELF-CARE BEHAVIOR
ABOUT DIETARY CONTROL IN DIABETIC PATIENTS

อภิสิทธิ์ นันทนาการ

จาก

มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2535

ISBN 974-587-419-1

สงวนลิขสิทธิ์

Copyright by Mahidol University

23759

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการดูแลตนเอง กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับการควบคุมอาหารในผู้ป่วยเบาหวาน

ผู้วิจัย กาญจนา ประสารปราน

ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล, วท.บ., M.S., Ph.D.

บึงอร ผลเนื่องมา, วท.บ., M.S.

นรศรี ศรีรัชฎาพร, วท.บ., ค.ม.

วันที่สำเร็จการศึกษา 9 มิถุนายน พ.ศ. 2535

บทคัดย่อ

โรคเบาหวานจัดเป็นโรคเรื้อรังที่เป็นปัญหาใหญ่ทางด้านสุขภาพ ซึ่งก่อให้เกิดภาวะแทรกซ้อนของร่างกายได้มากกว่าโรคอื่นๆ และเป็นโรคที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ นอกจากควบคุมภาวะของโรคไม่ให้เกิดความรุนแรงมากขึ้น การควบคุมโรคจะได้ผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการดูแลตนเองของผู้ป่วยเป็นหลักสำคัญ การดูแลตนเองในการควบคุมโรคที่เป็นปัญหากับผู้ป่วยเบาหวานมากที่สุดก็คือ การดูแลตนเองเกี่ยวกับการควบคุมอาหาร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะหาแนวทางในการส่งเสริมการดูแลตนเองเกี่ยวกับการควบคุมอาหาร และเพื่อเป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการดูแลตนเอง กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับการควบคุมอาหารในผู้ป่วยเบาหวาน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเบาหวานที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนของโรค มารับการตรวจรักษาที่คลินิกเบาหวานแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลราชวิถี และโรงพยาบาลรามาธิบดี จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามความสามารถในการดูแลตนเอง และแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับการควบคุมอาหารในผู้ป่วยเบาหวาน ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน, วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความสามารถในการดูแลตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง เกี่ยวกับการควบคุมอาหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.51$)

2. ผู้ป่วยเบาหวานที่มีความแตกต่างกันทางด้านปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ชนิดของโรคเบาหวาน ระยะเวลาของการเจ็บป่วย มีพฤติกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับการควบคุมอาหารไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P>.05$)

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงว่า ผู้ป่วยเบาหวานจะมีพฤติกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับการควบคุมอาหารได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยความสามารถในการดูแลตนเองเป็นสำคัญ ส่วนปัจจัยพื้นฐานอื่นๆ ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับการควบคุมอาหาร

จากผลการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลควรตระหนักถึงการส่งเสริมความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน โดยเฉพาะในด้านการรู้จักตนเอง ด้านการพิจารณาและตัดสินใจ และด้านความตั้งใจและการควบคุมตนเอง ตลอดจนการให้ความรู้ การส่งเสริมและติดตามผลการดูแลตนเองเกี่ยวกับการควบคุมอาหารของผู้ป่วยกลุ่มนี้ให้เพิ่มมากขึ้นในทุกด้าน ส่วนปัจจัยพื้นฐานอื่นๆ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ชนิดของโรคเบาหวาน ระยะเวลาของการเจ็บป่วย ถึงแม้ว่าไม่มีผลต่อพฤติกรรมดังกล่าวโดยตรง แต่ก็ยังเป็นองค์ประกอบที่ควรจะต้องคำนึงถึงในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อส่งเสริมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน

Thesis Title The Relationship between Self-Care Agency and
Self-Care Behavior about Dietary Control in
Diabetes Patients

Name Kanchana Prasarnpran

Degree Master of Science (Nursing)

Thesis Supervisory Committee

Kobkul Phanchaoenwarakul, B.Sc., M.S., Ph.d.

Bangorn Pholnuangma, B.Sc., M.S.

Pornsri Sriussadaporn, B.Sc., M.A.

Date of Graduation 9 June B.E. 2535 (1992)

ABSTRACT

Diabetes Mellitus is a chronic illness which has been a major health problem in the country since its complications are more serious than other disease and the disease is incurable. Diabetic control is the best way in caring diabetic patients. The effectiveness of diabetic control is based on the individual's self-care. However the major problem of self-care for diabetic patient is dietary control. Therefore, the researcher is interested in promoting the patient's self-care behavior regarding dietary control. Thus, the purpose of the study was to investigate the relationship between self-care agency and self-care behavior regarding dietary control in diabetic patients. The sample was composed of 100 diabetic patients who had no complications and attended for follow-up at the diabetic clinic in the out patient department at Siriraj Hospital, Ramathibodi Hospital, Pramong-

9

kutklao Hospital and Rajvethi Hospital. The data were collected by using self-care agency inventory and self-care behavior regarding dietary control from for interview. Statistical techniques were implemented on the process of data analysis including Pearson's product moment correlation coefficient one way analysis of variance and t-test.

The results were follows :

1. There was a positively significant correlation between self-care agency and self-care behavior regarding dietary control at the .001 level ($r=.51$).
2. There were no differences in self-care behavior regarding dietary control in patients who were different in some basic conditioning factors, i.e., age, education, marital status, occupation, economic, type of diabetes mellitus and duration of illness.

As the results of this study, recommendations for nursing practice are suggested that nurses should be aware and able to develop self-care agency of diabetic patients, especially regarding their knowledge of self, their judgment and decision which affecting production of self-care, their attention and control of self including self monitoring. Promotion of dietary control self-care for these patients should be emphasized.